

Folketingets Beskæftigelsesudvalg
lov@ft.dk

Christian Juhl
Christian.Juhl@ft.dk

Beskæftigelsesministeriet
Ved Stranden 8
1061 København K

T +45 72 20 50 00
E bm@bm.dk
www.bm.dk

CVR 10172748

2. maj 2016

Beskæftigelsesudvalget har i brev af 4. april 2016 stillet følgende spørgsmål nr. 322 (alm. del), som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Christian Juhl (EL).

J.nr. 20165200109

Spørgsmål nr. 322:

”I forrige årtusinde gik forskningen i substitution, ud over stof-stof substitution, også på ændret produktionsudstyr og andre processer for at undgå anvendelsen af sundhedsfarlige kemiske stoffer, især med langtidsvirkninger. Vil ministeren pålægge Arbejdstilsynet også at arbejde med mere kvalificerede former for substitution end kun den mest primitive stof-stof substitution?”

Svar:

Indledningsvist vil jeg gerne understrege, at det for mig er helt grundlæggende, at man ikke skal blive syg af at passe sit arbejde. Alle har ret til et sikkert og sundt arbejdsmiljø. Det er vigtigt, at virksomheder forebygger mest muligt, og sikrer, at medarbejdere ikke udsættes for farlige kemiske stoffer.

Til brug for svaret har jeg bedt Arbejdstilsynet om en udtalelse. Arbejdstilsynet har oplyst følgende:

”Arbejdsmiljølovgivningen skal sikre, at ansatte har et sikkert og sundt arbejdsmiljø, og arbejdet skal i alle led planlægges og tilrettelægges således, at det kan udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt.

Kravet om substitution er helt centralt i virksomhedernes arbejde med kemiske stoffer og materialer. Efter reglerne har virksomheden pligt til at vurdere om farlige stoffer og materialer kan substitueres til ufarlige, mindre farlige eller mindre generende stoffer, materialer og processer, når der er risiko for påvirkning fra disse under arbejdet. Substitution skal foretages, når det er teknisk og økonomisk muligt. Virksomhederne skal på Arbejdstilsynets anmodning dokumentere, hvis der ikke kan foretages substitution.

Arbejdstilsynet kan derudover give påbud om, at virksomheden skal undersøge muligheden for substitution. Dette har Arbejdstilsynet mulighed for, med mindre der foreligger klare og kendte muligheder for substitution, herunder kan der gives påbud om at bruge en autoriseret arbejdsmiljørådgiver med særlig sagkundskab til at foretage undersøgelsen for virksomheden. Det er tilfældet, når der bruges stoffer, der fx er mærket giftige eller er kræftfremkaldende.

Det er ifølge arbejdsmiljøreglerne først og fremmest arbejdsgiveren, der skal vurdere, om der kan foretages substitution. Denne vurdering understøttes blandt andet af de øvrige arbejdsmiljøregler på det kemiske arbejdsmiljøområde, herunder kravet om at arbejdsgiveren skal lave en arbejdspladsbrugsanvisning for de stoffer og materialer, der arbejdes med.

I forhold til de kræftfremkaldende stoffer og materialer er der i Arbejdstilsynets kræftbekendtgørelse særlige regler om blandt andet godkendelse, anmeldelse, krav om brug af stoffet i lukket anlæg mv.

Arbejdstilsynet fører dagligt tilsyn med arbejdsmiljøet på de danske virksomheder – også inden for kemi, hvor de ansatte kan risikere at blive udsat for påvirkning fra sundhedsfarlige stoffer. Samlet set er det et af de områder, hvor Arbejdstilsynet giver mange påbud. I 2015 har Arbejdstilsynet givet 2.554 påbud indenfor området 'Kemi, støv og biologi' fordelt på 30.864 tilsyn. Det svarer nogenlunde til det samme antal påbud, der gives på muskelskelet-området. Der gives således ca. det samme antal påbud inden for området 'Kemi, støv og biologi' som på et af de tre prioriterede områder. Kun en mindre del af påbuddene inden for kemi er påbud om substitution. I perioden for 2014 og 2015 blev der således sammenlagt givet 46 egentlige påbud om substitution.

De påbud om substitution, der primært gives, er der hvor der findes kendte alternativer til de pågældende produkter, der kan anvendes til det pågældende formål. Det er ikke Arbejdstilsynets rolle at pålægge virksomhederne at substituere til konkrete produkter, da Arbejdstilsynet hverken har eller skal have den nyeste viden om produkter, og det ville medføre, at Arbejdstilsynet i givet fald skulle påtage sig et medansvar for produktet.

I Arbejdstilsynets tilsynsindsats er der ligeledes fokus på substitution af fx en arbejdsproces i forhold til, om et farligt stof eller materiale kan anvendes på en anden måde, så unødigt påvirkning undgås. Ofte vil dette kunne løses gennem Arbejdstilsynets vejledningsindsats overfor virksomhederne, hvor Arbejdstilsynet kan vejlede om, hvordan et stof eller materiale kan benyttes på en anden måde, fx ved anvendelse i lukket anlæg, penselpåføring fremfor sprøjtepåføring mv.”

Jeg kan henholde mig til Arbejdstilsynets oplysninger, og jeg finder ikke grundlag for at pålægge Arbejdstilsynet et større fokus på substitution end det, Arbejdstilsynet har i dag.

Venlig hilsen

Jørn Neergaard Larsen